

ZEER GEHEIM

Ottawa, 9 Juni 1950.

Ik heb tot mijn spijt nog weinig tijd gehad je bijzonder interessante nota over het probleem Nieuw Guinea, waarvan je mij in je brief van 2 Juni afschrift zond, grondig te bestuderen. Aangezien ik echter op het punt sta voor een viertal dagen naar Quebec te vertrekken, en je eigen definitief vertrek uit Washington aanstaande is, wil ik niet verder wachten je in het kort met mijn aanvankelijke reacties op de bedoelde nota en tevens op de mij eveneens in afschrift gezonden brief van von Balluseck van 5 Juni j.l. in kennis te stellen.

Laat ik beginnen met je te zeggen, dat ik het - voor zover vluchtige bestudering daarvan zulks toelaat - vrijwel geheel eens ben met zowel inhoud als strekking van je betoog. Indien er dus tussen onze opvattingen terzake toch hier en daar enig verschil zou bestaan, dan is dat meer een verschil van accent dan van wezenlijke inhoud.

Over de wenselijkheid om de kwestie Nieuw Guinea buiten de Veiligheidsraad en de Assemblée der Verenigde Naties te houden kan m.i. geen verschil van mening bestaan. Ik geloof echter, dat hoe zeer wij er ook uit alle macht naar moeten streven om "te voorkomen, dat dit probleem in een van de organen van de V.N. überhaupt ter sprake komt" de kans op een welslagen van deze pogingen uitermate gering is.

Je analyse van de vraag hoe "de kaarten in de Veiligheidsraad en in de Algemene Vergadering zullen komen te liggen" lijkt mij zeer juist. Met name onderschrijf ik geheel jouw oordeel, dat men de latent aanwezige krachten, die het Indonesische standpunt zullen begunstigen, vooral niet moet onderschatten.

Het is mij gebleken, dat hier in Canada een stroming bestaat, die voor alles zou willen vermijden, dat de kwestie Nieuw Guinea een twistappel zou worden tussen de Aziatische landen (Nehru!) en het Westen. In het bijzonder zou het deze Canadezen onaangenaam zijn wanneer over Nieuw Guinea in de boezem van het Britse Gemenebest tussen de leden onderling aperte onenigheid hierover zou ontstaan. Men gaat in die kringen zelfs zo ver te suggereren, dat hetbelang van de harmonie tussen Azie en het Westen boven andere

- belangen -

Zijner Excellentie
Mr. E.N. van Kleffens,
Nederlands Ambassadeur
te WASHINGTON.

belangen moet primeren en dat men desnoods de belangen van de inheemse bevolking van Nieuw Guinea aan dit "hoger doel" moet opofferen.

Laat ik hier dadelijk aan toevoegen, dat ik het evenmin als jij waarschijnlijk acht, dat men eventueel tot internationale dwangmaatregelen tegen ons zou overgaan. Wel zal, zoals je terecht opmerkt, de pressie op de Nederlandse Regering om een tussenoplossing te aanvaarden zeer groot zijn.

Juist omdat ik weet hoe groot deze pressie, zelfs zonder een bedreiging van toepassing van dwangmaatregelen zou kunnen zijn en omdat ik uit vroegere ervaring weet, dat deze pressie ook interne politieke consequenties in Nederland heeft, zou ik niet - zoals von Balluseck om op zich zelf logische redenen geneigd is te doen - de mogelijkheid van een tussenoplossing bij voorbaat willen ecarteren.

Ik heb mij, zoals gezegd, nog geen eindoordeel over deze zaak gevormd en zou bovendien, alvorens zulks te doen, beter op de hoogte moeten zijn van hoe de kaarten in Nederland liggen. Wanneer het echter waar is, dat de politiek gelijkgesteld kan worden met "l'art du possible" dan moeten wij, willen wij geen echec lijden, niet het onmogelijke beproeven.

Mij komt het voor, dat wij - zonder ons eigen standpunt ook maar enigszins prijs te geven - moeten trachten gewaar te worden, welke de door de Verenigde Staten terzake te volgen gedragslijn zal zijn. In het licht hiervan moeten wij tot het uitstippelen van een eigen plan van actie overgaan en bij voorbaat trachten daarvoor begrip en steun te werven.

Indien een en ander inhoudt, dat wij onwrikbaar kunnen vasthouden aan het besluit, dat Nederland zijn souvereiniteit en opvoedingstaak in Nieuw Guinea niet zal afstaan, zoveel te beter.

Wanneer evenwel, na afweging van alle factoren van buitenlands- en binnenlands politiek aard, blijkt, dat alleen het aanvaarden van een tussenoplossing uitkomst zal bieden, dan zou ik willen bepleiten daartoe tijdig de nodige beslissingen te nemen. Wij moeten ditmaal bepaald niet passief de gebeurtenissen afwachten, doch het initiatief in eigen handen nemen. Het spreekt overigens vanzelf, dat van de interne deliberaties terzake noch in Nederland zelf tegenover de politieke partijen, noch, à fortiori, naar het buitenland iets zal mogen uitlekken.

Een tussenoplossing, behalve de door jou in punt vier van de conclusies van je nota genoemde (uitstel tot een periode van "x" jaren), die mij voor ogen staat, is een Nederlands trusteeship over West Nieuw Guinea. Ik ben mij van alle grote bezwaren tegen een dergelijk voorstel volkomen bewust en hoop, dat wij daartoe niet zullen behoeven over te gaan. Wanneer echter een actieve en constructieve politiek zulks van ons zou eisen, zou ik die mogelijkheid niet à priori van de hand willen wijzen.

Geloof mij met hartelijke groeten als steeds,